

Je velice důležité rozlišovat mezi lidovými obyčejí a Tradicí. Většina – nebo snad všechny – evropské pokusy znovu oživit pohanská náboženství se orientují na zvykosloví, které bylo zachováno vně nebo v rámci křesťanství, nebo které existuje snaha oživit až na základě historických pramenů. Máme zde co dočinění s jevy, které stojí plně v rovině exoterismu. Někteří se spokojují s tímto, ostatní pociťují absenci vlastního zasvěcení a esoterismu a mnoho skupin, především v německém a anglickém jazykovém prostoru, se navrací zpět k okultistickým pramenům, které ale ve skutečnosti rozhodně nejsou evropského původu, nýbrž překrouceným a okleštěným uměním kabbaly, ať už jsou si toho praktikující vědomi či nikoliv. Oboje, čistě exoterní i okultistické, mají s Tradicí společného málo, případně vůbec nic. Vzhledem k tomu, že Tradice se vztahuje k metafyzické rovině a nikoliv na vnější obyčej, ti, kteří praktikují autentickou indickou védantu, perský súfismus či prapůvodní buddhismus (jak jej vyobrazil Evola), jsou evropské solární tradici podstatně blíže než ti, kteří se orientují na vnější folklorní zvyky, jejichž báze spočívá na temném a lunárním základu. Že je pak možné a smysluplné tuto autentickou iniciační praxi, která se v živé podobě zachovala bohužel jen v mimoevropských tradicích, doplnit exoterní praxí evropského ražení, slavením ročních svátků a podobně, nevyklučují. Ale o evoliánském „tradicionalismu“ můžeme hovořit s jistotou pouze tehdy, když se autentickým způsobem uskutečňuje iniciační rovina. Čistě folkloristické projevy (novo)pohanství Evola považoval vždy za pouhý výraz pasivní tužby a mluvil o nich se stejným opovržením jako o dnešním duchovně chudém a plytce moralizujícím křesťanství.

„Pohanství“ je, jak Evola zdůrazňoval, slovo užívané křesťany pro všechny ty, kteří nejsou křesťany ani židy. A přestože Evola toto označení po velkou část svého života odmítal jako neadekvátní, je přesto tento výraz jediným, který jej zcela a úplně vystihuje: totiž nebýt křesťan a v různé míře být i antikřesťan a antijudaista. Ve filosofickém smyslu byl Evola pohanem v tom ohledu, že nevěřil na spasení, nýbrž na osvobození (osvícení). Jistě vpravil do svého života také některé symbolické zřetele, například své přání zemřít ve stoje. Přesto to z něj nedělá praktikujícího pohana. V náboženské rovině Evola nebyl pohanem, jakož i nikdy nepatřil k žádnému z ostatních náboženství. Když jsem řekl, že byl v různé míře „protikřesťanský“, musíme mít stále na vědomí, že v *Orientamenti* napsal, že kdyby se katolická církev upomenula na svůj syllabus, odsoudila moderní bludy a vytáhla do boje se světem, postavil by se ihned na její stranu. To zjevně ne z křesťanské motivace, nýbrž z nepřátelství vůči modernímu světu, z „pohanské“ motivace, chceme-li. Je možné se postavit na stranu církve i zcela mimo pohanskou motivaci, jako např. Maurras. Tím rozhodujícím pro něj [Evolu] byla nordická solární tradice, kterou nelze zredukovat na nějakou historickou formu. Jiné tradice, přestože rovněž navenek vystupují také „pohanský“, jako matriarchální lunární kultury Středomoří, rozhodně odmítal, stejně jako samotnou církev. Jeden pojem, který jste nebrali v úvahu, který by ale také měl zaznít, a který je mnohými brán za „pohanský“, je pojem ghibelinství, tedy označení přívrženců císaře, a v určitém specifickém

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

smyslu těch, kteří císařství přisuzují duchovní kvalitu nezávislou na náboženské autoritě, tedy na církvi. Tato představa je podstatně důležitější než pohanství samotné, neboť nárok na autoritu nad imperiální mocí stran „pohanské církve“, o čemž v Německu snil Friedrich Hielscher, by Evola zrovna tak z ghibellinské pozice odmítl. Zde leží také nejjasnější a nejvýraznější rozdíl mezi ním a René Guénonem a nikoliv v tom, že Guénon byl nejprve katolík, pak zednář a nakonec muslim.

Úrvek z rozhovoru s Martinem Schwarzem „Ku odrodzeniu Tradycji“, který vyšel v časopise *Reakcjonista* č. 3. Český překlad poskytla redakce stránek Leiderstjarna.